

Målnummer:	T 4665-17	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2019-12-20		
Rubrik:	En konsument köpte en fabriksny husvagn av en näringsidkare. Att husvagnen inte utrustats med avtalad markis har ansetts vara ett fel av väsentlig betydelse som gett konsumenten rätt att häva köpet. Konsumenten har även ansetts ha rätt till skadestånd, trots att han sålt husvagnen på offentlig auktion efter att köpet hävts.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">72 §, 73 §, 74 §, 75 §, 76 §, 78 § köplagen (1990:931)16 § första stycket första meningen, 28 §, 29 §, 30 § samt 43 § och 44 § konsumentköplagen (1990:932)		
Rättsfall:			

REFERAT

A.O. ingick som konsument den 10 juni 2016 ett skriftligt avtal med City Bil & Husvagn i Göteborg AB (Bil & Husvagn) som näringsidkare angående köp av en fabriksny husvagn av fabrikat Hymer, modell Eriba Troll 550 Fey, för en köpeskilling om 203 895 kr. Avtalet justerades den 11 juli 2016. Enligt det ursprungliga köpeavtalet skulle det monteras en påsmarkis av modell Caravanstore på husvagnen. Påsmarkisen monterades aldrig på husvagnen. A.O. hävde köpet av husvagnen och sålde därefter den 21 juli 2017 husvagnen på offentlig auktion genom att anlita auktionsfirman KVD.

A.O. yrkade i första hand att tingsrätten skulle fastställa att han på grund av fel haft rätt att den 7 december, alternativt den 15 december 2016, häva köpet av den 10 juni 2016, med justering den 11 juli 2016, avseende husvagnen. Kumulativt till sitt förstahandsyrkande yrkade A.O. förpliktigande för Bil & Husvagn att betala 93 895 kr jämte ränta enligt 5 § räntelagen på 203 895 kr från den 14 juni 2016 till och med den 7 februari 2017, och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter till och med den 21 juli 2017, samt därefter på 93 895 kr till dess betalning skedde.

A.O. yrkade i andra hand förpliktigande för Bil & Husvagn att betala 93 895 kr i prisavdrag eller skadestånd, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 7 februari 2017 till dess betalning skedde.

Bil & Husvagn bestred A.O:s yrkanden.

A.O anförde grunder och utvecklade talan enligt följande.

Konsumentköplagen är tillämplig.

Köpet inkluderade enligt avtalet leverans och montering av en markis som man skulle kunna bygga på med gavlar och Hymers fabriksgaranti på två år. A.O. betalade köpeskillingen den 14 juni 2016. Bil & Husvagn avlämnade husvagnen den 30 juni 2016. Påsmarkisen skulle på Bil & Husvagns begäran monteras vid ett senare tillfälle.

Den 11 juli 2016 meddelade Bil & Husvagn per telefon att den avtalade påsmarkisen inte var lämplig att montera på den aktuella husvagnen. Bil & Husvagn föreslog därför en ändring av köpeavtalet i denna del så att Bil & Husvagn i stället skulle montera en annan typ av markis, i kassett i stället för i påse/ficka. A.O. accepterade muntligen avtalsförändringen och avtalet justerades därmed till att husvagnen skulle utrustas med en kassettmarkis, enligt bilden som Bil & Husvagn skickat till A.O., utan merkostnad för A.O.

Under tiden 30 juni 2016-18 augusti 2016 har A.O. upptäckt fel på husvagnen vilka han reklamerat till Bil & Husvagn vid inlämning av husvagnen hos Bil & Husvagn den 18 augusti 2016. Bil & Husvagn meddelade den 15 november 2016 att felen var avhjälpna men att kassettmarkisen inte var möjlig att montera.

A.O. meddelade då att han begärde köpets återgång, vilket Bil & Husvagn motsatte sig och i stället krävde omedelbar avhämtning av husvagnen vid äventyr av debitering av förvaringskostnad.

A.O. hämtade husvagnen den 21 november 2016 och har därefter konstaterat att många av de reklamerade felen och bristerna kvarstår eller har ersatts med nytt fel. - - -

A.O. bestrider Bil & Husvagns påstående om sen reklamation avseende påstådda fel.

A.O. har den 7 december 2016 upprepat sitt krav på köpets återgång och i vart fall då, den 7 december 2016, hävt köpet och begärt återfående av köpeskillingen mot återlämnande av husvagnen. A.O. har upprepat sitt hävningskrav den 15 december 2016, vilket Bil & Husvagn alltjämt motsatt sig.

Eftersom Bil & Husvagn vägrat att medverka till köpets återgång efter genomförd hävning har A.O., till begränsande av kostnaderna för att omhänderta, inneha och vårda husvagnen och till undvikande av uppkomst av försämringar i husvagnens värde och skick, låtit försälja husvagnen genom en av KVD genomförd offentlig auktion.

A.O. begär till följd av detta inte längre prestationernas återgång. Försäljning har skett den 21 juli 2017 för 120 000 kr och med en kostnad för A.O. på 10 000 kr. Kostnaden utgör ersättningsgill skada på grund av felen. Nettointäkten 110 000 kr avräknas från A.O:s fordran på Bil & Husvagn avseende återbetalning av köpeskillingen och återstående fordran är därför 93 895 kr.

Det är riktigt att Bil & Husvagn lade bud på husvagnen i en tidigare auktion som dock inte ledde till någon försäljning. De omständigheter som anförts av Bil & Husvagn rörande deras bud på husvagnen i denna tidigare auktion har ingen relevans för A.O:s talan.

Faktumet att Bil & Husvagn inte monterat avtalad och av A.O. förskottsbelagd kassettmarkis på husvagnen utgör ett köprättsligt fel. I vart fall utgör omständigheterna kring den ursprungligt avtalade påsmarkisen ett köprättsligt fel eftersom sådan inte heller monterats, och om den hade blivit monterad skulle köprättsligt fel föreligga på den grunden att påsmarkisen skulle hänga

över och verka hindrande i momenten att öppna och stänga husvagnsdörren.

Bil & Husvagn har inte erbjudit sig att avhjälpa felet genom att montera en påsmarkis. Bil & Husvagn har haft en skyldighet att vid köpet upplysa A.O. om att en påsmarkis inte var lämplig att montera på den aktuella husvagnstypen, ett förhållande som Bil & Husvagn i vart fall bort känna till och vilket A.O. hade fog att räkna med att bli upplyst om. Därtill föreligger de övriga felen, - - - .

Bil & Husvagn har haft möjlighet att avhjälpa felen. Bil & Husvagn har innehaft husvagnen under perioden 18 augusti-21 november 2016 för detta ändamål. Under denna tid har olägenhet uppstått för A.O. och hans maka genom att de inte kunnat använda husvagnen som planerat under samma period. Bil & Husvagn har under denna tid inte monterat kassetmarkis eller påsmarkis, inte heller avhjälpt övriga fel - - - samt ej erbjudit A.O. att senare avhjälpa felen, utan i stället meddelat att markis inte var möjlig att montera och att andra fel var avhjälpta. Markisfelet är av väsentlig betydelse för A.O. I vart fall föreligger fel av väsentlig betydelse för A.O. om hänsyn även tas till de övriga felen som Bil & Husvagn inte avhjälpt.

A.O. har därför haft rätt att häva köpet den 7 december 2016, eller i vart fall den 15 december 2016, och återfå erlagd köpeskillning, jämte avkastningsränta från betalningsdagen den 14 juni 2016.

- - -

För det fallet att tingsrätten anser att hävningsrätt inte förelegat är A.O. i vart fall berättigad till prisavdrag. Felen har reklamerats i första hand den 18 augusti 2016, i andra hand den 7 december 2016, i tredje hand den 15 december 2016 och i fjärde hand den 7 februari 2017 (delgivning av stämning), men Bil & Husvagn har, när A.O. krävt köpets återgång respektive åberopat hävning den 15 november 2016, den 7 december 2016, den 15 december 2016 och den 7 februari 2017 vare sig avhjälpt eller erbjudit avhjälpande inom skälig tid.

Bil & Husvagns framställda avhjälpandeerbjudanden under tvistehandläggningen, på den muntliga förberedelsen den 4 maj 2017, har skett för sent. Därtill skulle ett avhjälpande genom att montera påsmarkis inte utgöra ett fullständigt avhjälpande eftersom A.O. inte skulle erhålla avtalad kassetmarkis och det skulle dessutom medföra väsentlig olägenhet för A.O. eftersom påsmarkisen skulle hänga för dörren. Avhjälpande av felen är därför inte aktuellt och A.O. är i stället berättigad till prisavdrag. Ett prisavdrag om 83 895 kr svarar mot felen och utgör också skillnaden mellan husvagnens marknadsvärde i avtalat felfritt skick, 203 895 kr, och felaktigt skick, 120 000 kr. A.O. har också adekvat orsakats skada på grund av felen bestående av kostnaden på 10 000 kr för genomförande av auktionsförsäljningen.

Den justering av avtalet som skedde den 11 juli 2016 omfattade ingen reservation för att kassetmarkisen skulle vara möjlig att montera på husvagnen. Det har aldrig funnits några oklarheter kring huruvida kassetmarkisen skulle kunna monteras på husvagnen. Han vitsordar att husvagnens marknadsvärde i felfritt och avtalat skick, inklusive markis, var den avtalade köpeskillningen, 203 895 kr, samt att husvagnens marknadsvärde i felaktigt skick, exklusive markis, var 120 000 kr.

- - -

Bil & Husvagn anförde som grund för sitt bestridande och till utveckling av talan följande.

- - -

Vid hävning ska prestationerna återgå. A.O. har sålt den aktuella husvagnen på auktion. Det medför att han saknar möjlighet att återlämna husvagnen. Då har han heller inte rätt att återfå sin egen prestation, köpeskillingen.

Vad gäller av A.O. åberopade fel görs i första hand gällande att det inte föreligger något köprättsligt fel. Enligt köpeavtalet beställde A.O. en påsmarkis. A.O. önskade sedan, efter Bil & Husvagns förslag, hellre en kassetmarkis för vilken Bil & Husvagn skulle kontrollera tillgänglighet och möjlighet. Avtalsjusteringen från den 11 juli 2016 innebär att på husvagnen skulle monteras en kassetmarkis, i stället för en påsmarkis, under förutsättning att så var möjligt.

I andra hand har felet inte varit av väsentlig betydelse för A.O.

Vad gäller övriga fel som åberopas av A.O. har reklamation skett för sent.

Vidare har den aktuella husvagnens marknadsvärde vid köpet uppgått till köpeskillingen. Bil & Husvagn har mottagit brevet daterat den 7 december 2016 några dagar senare. Det vitsordas att brevet innebär en hävningsförklaring. Eftersom fel inte har förelegat har den varit ogrundad.

A.O. åberopade förhör med sig själv samt med vittnena M.O. (A.O:s fru), R.S. och U.G. Bil & Husvagn åberopade förhör med ställföreträdaren för bolaget, J.L. Parterna åberopade även viss skriftlig bevisning och syn på bl.a. fotografier.

Tingsrätten (rådmannen Robert Eneljung) anförde i dom den 5 oktober 2017 följande.

DOMSKÄL

Inledningsvis konstaterar tingsrätten att det inte har framkommit något som gett tingsrätten särskild anledning att ifrågasätta trovärdigheten hos de förhörspersoner som hörts och lämnat uppgifter vid huvudförhandlingen. Emellertid gör tingsrätten följande bedömning när det gäller förhören med A.O., M.O. och J.L. Dessa förhörspersoner har ett direkt eller indirekt intresse i saken som gör att det finns anledning att se på deras uppgifter med viss försiktighet. Detta betyder inte att tingsrätten tror att de har lämnat oriktiga uppgifter men eftersom de har lämnat i viss mån motstridiga uppgifter och då minnet kan påverkas av känslomässiga faktorer anser tingsrätten att bevisvärdet av deras uppgifter är lägre än normalt. När det gäller de uppgifter som R.S. och U.G. har lämnat under ed om sina iakttagelser och bedömningar anser tingsrätten att dessa har ett högt bevisvärde.

Vad har parterna kommit överens om rörande den omtvistade markisen?

Enligt tingsrätten är det ostridigt att det ursprungliga avtalet avsåg en husvagn utrustad med en markis av märket Caravanstore.

A.O. har dock uppgett att J.L. ringde upp honom den 11 juli 2016 och meddelade att en påsmarkis inte skulle fungera på den aktuella vagnen utan att han i stället skulle få en markis i kassett monterad på husvagnen. Enligt A.O. sa J.L. att en sådan markis skulle fungera och bolaget erbjöd denna lösning till samma kostnad varför han godtog detta förslag. A.O. har även uppgett att han i anslutning till samtalet fick ett e-postmeddelande med en bild på hur den nya markisen skulle se ut.

J.L. har uppgett att han ringde till såväl M.O. som till A.O. och påtalade att markisen skulle komma att hänga över dörren på husvagnen och att det finns en annan lösning. Han uppgav att bolaget skulle stå för merkostnad som en kassettmarkis skulle leda till. Enligt J.L. skulle bolaget stå för merkostnaden som goodwill från bolagets sida eftersom en påsmarkis inte skulle fungera som på en vanlig husvagn. Han har även sagt till A.O. att en påsmarkis var en olämplig lösning. J.L. har vidare uppgett under sitt förhör att det just på den aktuella husvagnen inte fungerar med både en värmeanläggning installerad och en markis monterad i kassett med anledning av att skorstenen på just denna husvagn sitter på samma sida som en sådan kassett skulle monteras på.

Enligt M.O. godtog A.O. den nya lösningen med en kassettmarkis och J.L. ringde en tid därefter och frågade bl.a. om färgen på den nya markisen och andra detaljer rörande densamma. J.L. har även uppgett att bolaget köpt in den omtalade kassettmarkisen, beställt fästen för densamma och förberett för att montera den på den aktuella husvagnen.

Enligt tingsrättens bedömning tyder det ovanstående på att Bil & Husvagn inte bara undersökt möjligheterna för en lösning med en kassettmarkis utan att bolagets avsikt var att en sådan skulle monteras. Sammantaget med de uppgifter som framkommit rörande kontakterna mellan företrädare för Bil & Husvagn och A.O. gör att A.O. har motbevisat Bil & Husvagns påstående om att avtalet inte förändrades den 11 juli 2017. Enligt tingsrätten är det således visat att det inte enbart rört sig om ett avtalsförslag om en kassettmarkis i stället för den ursprungliga påsmarkisen med ett förbehåll kopplat till sig att sådan lösning skulle passa till den aktuella husvagnen. I stället anser tingsrätten att A.O. har visat att avtalet justerats på så sätt som han har gjort gällande. Avtalet mellan parterna förändrades då på så sätt att husvagnen skulle utrustas med en kassettmarkis i stället för en påsmarkis. Priset för husvagnen skulle dock vara samma som parterna kommit överens om.

Har husvagnen varit behäftad med fel som A.O. har rätt att göra gällande?

Tingsrätten inleder denna del av sin bedömning med att konstatera att konsumentköplagen är tillämplig på det aktuella husvagnsköpet. Enligt tingsrätten är det uppenbart att husvagnen, såvitt avser den markis som skulle vara monterad på husvagnen enligt parternas avtal, är behäftad med fel. Detta eftersom husvagnen inte stämmer överens med vad som följer av parternas avtal då kassettmarkisen inte monterats på husvagnen.

- - -

Bil & Husvagn har vidare gjort gällande att A.O. inte har rätt att göra de ovan angivna felen gällande på grund av att han inte har påtalat, reklamerat, dessa inom skälig tid efter det att han märkt eller borde ha märkt felen.

Tingsrätten konstaterar återigen att eftersom det är fråga om konsumentförhållanden gäller speciella regler. En köpare ska meddela säljaren

om ett påstått fel inom skälig tid efter det att han märkt eller borde ha märkt felet. Om köparen meddelar säljaren senast två månader efter det att köparen märkt felet anses det alltid ha lämnats i rätt tid.

A.O. och M.O. har berättat att de den 18 augusti 2016 lämnade in vagnen hos Bil & Husvagn för att få de fel som de då hade upptäckt åtgärdade. De har uppgett att det var fråga om samtliga ovan angivna fel förutom läckaget i varmvattenberedaren och att låsanordning för dragspelstaket var felaktigt monterat och att detta var smutsigt. - - -

Enligt tingsrätten är det genom de ovan redovisade uppgifterna visat att A.O., genom att den 18 augusti 2016, inom två månader från avlämnandet, har meddelat Bil & Husvagn genom R.S. om de fel som A.O. vid denna tidpunkt hade upptäckt. A.O. har därför reklamerat felen i tid och får därför även göra dessa gällande. - - -

Har A.O. haft rätt att häva köpet av husvagnen?

Som tingsrätten tidigare redovisat är huvuddelen av de aktuella felen alltför inte avhjälpta. Detta trots att det är ostridigt i målet att Bil & Husvagn under mer än tre månader under hösten 2016 haft husvagnen i sin vård. Enligt tingsrätten har Bil & Husvagn därmed inte avhjälpt felen inom skälig tid. Tingsrätten anser att Bil & Husvagn därefter inte haft någon ytterligare rätt att avhjälpa felen eftersom ett sådant avhjälpande inte skett i tid och måste anses innebära en väsentlig olägenhet för A.O.

Omleverans har inte förts fram som en möjlighet varför tingsrätten går vidare till att pröva frågan om hävning.

För att A.O. ska haft rätt att häva köpet krävs det att felen har varit av väsentlig betydelse för honom. I kommentaren till konsumentköplagens bestämmelse om hävning anges att det vid den väsentlighetsbedömning som ska göras i princip är förhållandena hos konsumenten som ska vara avgörande. Därtill kommer att denna väsentlighetbedömning ska vara individuell och att den ska göras ur konsumentens synvinkel.

A.O. har redogjort för vad han hade för avsikter när han köpte husvagnen. Han ville ha en flexibel husvagn som var lätt att dra och som kunde tjäna de rekreationssyften som han och hans fru hade. Sett till hur A.O. lagt upp sin process är det fullt förståeligt att såväl A.O. som M.O. i sina förhör särskilt lyft fram markisens betydelse för deras val av husvagn. De har dock även lyft fram andra omständigheter som husvagnens flexibilitet, att den var mer komplett jämfört med den vagn de först tänkte köpa och att vagnen marknadsfördes som ett kvalitetsbygge. Att den husvagn som A.O. först hade tänkt köpa inte hade samma möjlighet att kombinera med en markis anser tingsrätten talar för att frågan om markis var en av de frågor som var av avgörande betydelse vid valet av den nu aktuella husvagnen.

A.O. och M.O. har även lyft fram frågan om att markisen var viktig för att den skulle skapa förutsättningar för att ha ett uterum i direkt anslutning till husvagnen. Enligt tingsrätten talar A.O:s och M.O:s egna uppgifter om att de, innan de visste att markisen inte gick att montera, inte hade beställt några sidoväggar till markisen i viss mån för att frågan om markis som en förutsättning för att kunna ha ett uterum inte var helt avgörande för A.O.

Samtidigt anser tingsrätten att prövningen av om ett fel är av väsentlig betydelse inte behöver betyda att förekomsten av detta fel behöver ha varit avgörande för om köpet trots att köparen känt till detta fel ändå skulle ha genomförts. Den avgörande frågan är i stället om felets betydelse är sådant att det utifrån A.O:s egen uppfattning och med hans behov i fokus har funnits ett såväl påtagligt som befogat hävningsintresse från hans sida.

Enligt tingsrättens bedömning har, sett till vad A.O. och M.O. har uppgett om markisens betydelse för dem, felet såvitt avser markisen ensamt varit av väsentlig betydelse för A.O. Han har därför varit berättigad att häva köpet av husvagnen den 7 december 2016.

Vilken betydelse har det att A.O. trots hävningen har sålt husvagnen?

Eftersom A.O. trots hävningen har sålt husvagnen är parterna eniga om att prestationerna, husvagnen och betalningen för denna, inte kan gå åter. Detta är annars det normala förfarandet när hävning har skett. Enligt tingsrätten har rätten till hävning, liksom parterna egentligen redan har konstaterat, gått förlorad samtidigt som A.O. avhänt sig husvagnen eftersom han därefter inte har kunnat lämna tillbaka husvagnen till Bil & Husvagn.

A.O. har gjort gällande att han har sålt husvagnen för att begränsa kostnaderna för att omhänderha, inneha och vårda husvagnen och till undvikande av uppkomst av försämringar i husvagnens värde och skick. Allt på grund av att Bil & Husvagn har vägrat att medverka till köpets återgång. Det är ostridigt att Bil & Husvagn har vägrat att medverka till köpets återgång på det sätt som A.O. påstår. Det framgår av utredningen att Bil & Husvagn i samband med att bolaget fått besked om att A.O. försökt att sälja invänt att A.O. därmed även förlorat sin rätt till ersättning. Samtidigt har Bil & Husvagn känt till att A.O. skulle sälja husvagnen.

Bolaget har även aktivt medverkat till försäljningen genom att i en tidigare auktion lägga det högsta budet på husvagnen. Detta köp fullföljdes dock inte av Bil & Husvagn.

Tingsrätten anser att det i detta sammanhang inte finns skäl att särskilt klandra någon av parterna för de dispositioner som parterna har gjort under processens gång. Enligt tingsrätten har A.O:s agerande varit rimligt sett till omständigheterna och detta ska därför inte föranleda att han förlorat rätten att utfå skadestånd av Bil & Husvagn med anledning av de fel som tingsrätten har konstaterat fanns på husvagnen.

Har A.O. rätt att utfå ersättning eller skadestånd från Bil & Husvagn?

Utöver t.ex. påföljden hävning kan en köpare även ha rätt att utfå skadestånd för att få utgifter och andra förluster täckta som uppkommit på grund av felet. Sådana utgifter kan t.ex. vara ersättning för vård av varan fram till dess att prestationerna återgår men även ideella skador som t.ex. förlust av rekreation när en semesterresa inte har kunnat genomföras kan bli aktuella. A.O. har gjort gällande att Bil & Husvagn ska betala skadestånd till honom med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan vad han betalade för husvagnen och vad han därefter, netto, fick tillbaka när han sålde densamma på offentlig auktion.

Bil & Husvagn har formellt eller indirekt endast vitsordat ett antal lägre belopp för de fel som inte avser markisen. Bolaget har även invänt mot A.O:s sätt att beräkna skadeståndet på.

Enligt tingsrätten är Bil & Husvagn skyldigt att utge skadestånd till A.O. för de fel som tingsrätten har konstaterat fanns på den aktuella husvagnen. A.O:s begäran om skadestånd eller prisavdrag omfattar den summa som denne menar utgör skillnaden på husvagnen i felfritt skick och i felaktigt skick jämte försäljningskostnader. I kommentaren till konsumentköplagens bestämmelse om skadeståndets omfattning vid fel på varan lyfter författarna fram att hänsyn måste tas till konsumentens situation totalt sett. Enligt tingsrätten måste liknande hänsyn tas vid aktuell bedömning såväl om skadestånd kan utgå som vid beräkningen av skadeståndets storlek. Enligt tingsrätten är därför möjligt att beräkna skadeståndet på det sätt som A.O. har gjort gällande.

Bil & Husvagn har åberopat ett värderingsintyg rörande husvagnens värde vid köpetillfället. Denna värdering motsvarar i stort sett husvagnens försäljningspris bortsett från den tillvalda markisen. Detta ska ställas mot den offentliga auktion som genomförts och där försäljningspriset till slut blev 120 000 kr. Enligt tingsrätten är en offentlig auktion normalt sett en rimlig värdemätare i fråga om marknadspris även om det kan finnas faktorer, vilket vittnet U.G. också påpekar, som kan påverka efterfrågan och därmed också det slutliga priset. Bil & Husvagn har inte gjort gällande att husvagnen, bortsett från de omstridda felen, var i sämre skick vid försäljningen vid auktionen än den var vid försäljningen från Bil & Husvagn till A.O. Enligt vad A.O. och M.O. har uppgett har husvagnen endast använts under omkring tio dagar sammanlagt. Denna uppgift har inte ifrågasatts av Bil & Husvagn. Enligt tingsrätten är det därför rimligt att utgå från det slutliga auktionspriset vid bedömningen av värdet av husvagnen i felaktigt skick. Utöver prisskillnaden anser tingsrätten att A.O. även är berättigad till skadestånd vad avser kostnaden för försäljningen. Skadeståndet ska därför beräknas på det sätt som A.O. har gjort gällande.

Ränta ska utgå från den 14 juni 2016

Med hänsyn till att tingsrätten har kommit fram till att A.O. haft rätt att häva köpet av husvagnen och att Bil & Husvagn varit skyldiga att återbetala köpeskillingen ska ränta på hela köpeskillingen utgå från det datum då A.O. betalade husvagnen till dess stämning delgavs Bil & Husvagn.

- - -

DOMSLUT

1. Tingsrätten fastställer att A.O. på grund av fel ägt rätt att den 7 december 2016 häva köpet av den 10 juni 2016, med justering den 11 juli 2016, avseende husvagn Hymer Eriba Troll 550 Fey.

2. City Bil & Husvagn i Göteborg AB ska till A.O. betala 93 895 kr jämte ränta enligt 5 § räntelagen på 203 895 kr från den 14 juni 2016 till och med den 7 februari 2017, och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter till och med den 21 juli 2017, samt därefter på 93 895 kr till dess betalning sker.

- - -

Hovrätten för Västra Sverige

Bil & Husvagn, som under processen bytt namn till Nordic Center Göteborg AB (Nordic Center), överklagade tingsrättens dom och yrkade att hovrätten skulle ogilla A.O:s talan vid tingsrätten.

A.O. bestred ändring av tingsrättens dom.

Parterna åberopade grunder och utvecklade talan i huvudsak i enlighet med vad som antecknats i tingsrättens dom. Samma bevisning som vid tingsrätten lades fram.

Hovrätten (hovrättslagmannen Åke Thimfors, hovrättsrådet Marie Wettersten, referent, och tf. hovrättsassessorn Victoria Lönn) anförde i dom den 20 december 2019 följande.

DOMSKÄL

Den 10 juni 2016 ingick A.O. skriftligt avtal med Nordic Center angående köp av en fabriksny husvagn av fabrikat Hymer för en köpeskilling om 203 895 kr. Köpeskillingen betalades den 14 juni 2016. Enligt avtalet skulle på husvagnen monteras en påsmarkis, vilket dock aldrig kom att ske.

I skrivelse daterad den 7 december 2016, som mottogs av Nordic Center några dagar senare, lämnade A.O. hävningsförklaring avseende husvagnsköpet. Den 21 juli 2017 sålde A.O. husvagnen på offentlig auktion genom att anlita auktionsfirman KVD. Auktionspriset blev 120 000 kr och KVD:s försäljningsarvode uppgick till 10 000 kr.

Konsumentköplagen är tillämplig på husvagnsköpet.

Till de frågor som hovrätten inledningsvis har att pröva hör bl.a. om husvagnen var behäftad med fel med avseende på markisen och om A.O. den 7 december 2016 hade rätt att häva avtalet.

På de av tingsrätten anförda skälen anser även hovrätten att A.O. har visat att parternas avtal den 11 juli 2016 ändrades på så sätt att husvagnen skulle utrustas med en kassetmarkis i stället för påsmarkis, men att priset för husvagnen skulle vara samma som parterna ursprungligen kommit överens om. Eftersom någon kassetmarkis inte monterades, stämde husvagnen inte överens med vad som följde av parternas avtal. Husvagnen var således, som även tingsrätten konstaterat, behäftad med fel såvitt avsåg den avtalade markisen. (Se 16 § första stycket första meningen konsumentköplagen.)

Det är ostridigt att Nordic Center under mer än tre månader under hösten 2016 hade husvagnen i sin vård, utan att utrusta den med en kassetmarkis. Då bolaget således inte avhjälpde felet inom skälig tid, hade A.O. rätt att i stället häva köpet, om felet var av väsentlig betydelse för honom, se 28 och 29 §§ konsumentköplagen.

Det är konsumenten som har bevisbördan för att felet är av väsentlig betydelse för honom. Bedömningen av om felet är väsentligt ska göras utifrån felets betydelse för den enskilde konsumenten. Är varan behäftad med ett fel som typiskt sett kan anses vara väsentligt för konsumenter i allmänhet, kan man dock utgå från att det är så även för den aktuella konsumenten. Om felet däremot är sådant att det för en konsument i allmänhet får anses vara av ringa betydelse, får det ankomma på köparen att visa att felet av någon anledning är väsentligt för honom. (Se prop. 1989/90:89 s. 127.)

I doktrinen har innebörden av uttrycket "väsentlig betydelse" beskrivits så att det för hävning krävs att konsumenten i det enskilda fallet har ett såväl påtagligt som befogat hävningsintresse. Där har också framhållits att vid väsentlighetsbedömningen bör hänsyn tas till sådana omständigheter som köpets typ, varans art och avvikelens storlek i förhållande till en felfri vara. (Se Herre - Ramberg, Konsumentköplagen [5 uppl. 2019 i JUNO], avsnitt 8.9.1 Väsentlighetsregeln.)

Husvagnar köps i allmänhet för att användas för rekreation. Sett till detta syfte framstår det som givet att möjligheten att tämligen enkelt ordna sol- och regnskydd i anslutning till husvagnen normalt är viktig för köparen. Vad J.L., ställföreträdare för Nordic Center, har berättat om att förtält och markis hör till de vanligaste tillbehören vid husvagnsköp ligger i linje med det sagda. Med hänsyn till det anförda anser hovrätten att det står klart att avsaknaden av markis är ett sådant fel som typiskt sett kan anses väsentligt för konsumenter i allmänhet. Att detta fel var av väsentlig betydelse för A.O. i det enskilda fall som här provas, bekräftas dessutom genom de uppgifter som han och M.O. har lämnat om syftet med husvagnsköpet och om att möjligheten att kombinera husvagnen med en markis hade stor betydelse för valet av husvagn.

A.O. har gjort gällande vissa ytterligare fel i husvagnen, utöver avsaknaden av markis. Det fel som förelegat i fråga om markisen har dock, som även tingsrätten kommit fram till, ensamt varit av sådan väsentlig betydelse för A.O. att han haft rätt att häva köpet. Vid sådant förhållande finns det inte anledning för hovrätten att pröva påståendena om andra fel.

Av det ovan anförda följer att A.O., när han den 7 december 2016 skickade hävningsförklaringen till Nordic Center, var berättigad att häva köpet av husvagnen.

Verkan av en hävning är normalt att parternas prestationer ska gå åter, se 43 § andra stycket konsumentköplagen. Eftersom A.O. sommaren 2017 sålde husvagnen är det dock inte möjligt för honom att lämna tillbaka den till Nordic Center mot återfående av köpeskillingen. Det förhållandet att A.O. numera sålt husvagnen påverkar inte hävningsrätten i sig, eftersom denna bedöms utifrån förhållandena när hävningsförklaringen avgavs, dvs. den 7 december 2016 (jfr vad som anförts om 66 § köplagen, som motsvarar 45 § konsumentköplagen, i Ramberg - Herre, Köplagen [3 uppl. 2019 i JUNO], avsnitt 14.4.1 Lagrummets innebörd och struktur).

Eftersom parternas prestationer inte kan gå åter har hovrätten, mot bakgrund av hur A.O. har utformat sin talan, att pröva om han på grund av felet avseende markisen har rätt till skadestånd med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan vad han betalade för husvagnen och vad han därefter, netto, fick tillbaka när han sålde den på offentlig auktion.

Frågan om A.O. har rätt till skadestånd beror i hög grad på om han hade rätt att sälja husvagnen, trots att han hade hävt köpet. A.O. har gjort gällande att han hade en sådan rätt på grund av att Nordic Center efter hävningsförklaringen vägrade att medverka till köpets återgång.

I köplagen finns det bestämmelser om köparens och säljarens förpliktelser och rättigheter med avseende på vård av varan, se 72-78 §§. Huvudprincipen är att parterna är skyldiga att visa varandra lojalitet även i avtalsbrottssituationer och

vidta skäligen åtgärder för att i görligaste mån undvika onödiga förluster för den andra parten. Regleringen omfattar bl.a. en bestämmelse om såväl rätt som skyldighet att sälja varan i vissa situationer, se 76 §.

Konsumentköplagen saknar bestämmelser som motsvarar de nyss nämnda. I specialmotiveringen till 43 och 44 §§ konsumentköplagen uttalas dock att konsumenten, om han haft särskilda kostnader för förvaring och vård av varan, bör ha rätt till ersättning för detta enligt en analogi till 75 § köplagen (prop. 1989/90:89 s. 158 och 160). I doktrinen anføres att det saknas skäl att avvika från den principiella syn på en möjlig analogi som kommer till uttryck i förarbetena och att reglerna i 72-78 §§ köplagen därför i princip bör tillämpas analogt även vid konsumentköp (Herre - Ramberg, Konsumentköplagen [5 uppl. 2019 i JUNO], avsnitt 19.1 Näringsidkarens och konsumentens vårdplikt, Inledning). Hovrätten ansluter sig till denna ståndpunkt.

Bestämmelsen i 76 § köplagen är alltså analogt tillämplig i det här fallet. Enligt bestämmelsen får den som ska ta vård om varan sälja den, om han inte utan väsentlig kostnad eller olägenhet kan fortsätta med vården eller om motparten dröjer oskäligt länge med att ta hand om varan eller med att betala varan eller ersätta kostnader för vården. Det föreskrivs också att varan ska säljas med omsorg och att motparten om möjligt ska underrättas före försäljningen.

Utgångspunkten vid tillämpningen av bestämmelsen om försäljningsrätt är att det är fråga om en regel av undantagskaraktär (Eriksson m.fl., Konsumentköp - En kommentar till konsumentköplagen, 2011, s. 326). Bevisbördan för att förutsättningarna för försäljningsrätt är uppfyllda vilar på den som fattar beslut om och genomför en försäljning (Kihlman m.fl., Köplagen - En kommentar, 2017, s. 669). Det är alltså A.O. som ska visa att omständigheterna var sådana att han hade rätt att sälja husvagnen.

Förarbetena till 76 § köplagen ger inte någon närmare ledning i fråga om vad som i det enskilda fallet krävs för att en försäljningsrätt ska föreligga. Vad gäller fallet "inte utan väsentlig kostnad eller olägenhet kan fortsätta med vården" anføres att eftersom den vårdpliktige parten enligt 75 § köplagen har rätt att av motparten få ersättning för försvarliga kostnader och utlägg på grund av vården, är det främst utläggerna för kostnaderna som kan anses så betungande för den vårdpliktige parten att han enligt bestämmelsen har rätt att sälja varan. Angående rätten till försäljning om "motparten dröjer oskäligt länge med att ta hand om varan" uttalas att vad som ska anses vara en oskälig tid får bedömas med hänsyn till varuslaget, vem den vårdpliktige parten är och dennes förutsättningar att ta vård om varan. Det framhålls vidare att en köpare kan typiskt sett inte förutsättas ha samma beredskap eller förutsättningar som en säljare att ta hand om en vara som han vill avvisa. Slutligen anføres också att även om lagen inte innehåller något krav på att motparten ska uppmanas att ta hand om varan kan, om sådan uppmaning ändå getts, det bli av betydelse för bedömningen av om motparten väntat oskäligt länge med att ta hand om varan. (Se prop. 1988/89:76 s. 212 f.)

Under den period om drygt sju månader som passerade från det att köpet av husvagnen hävdades till dess att den såldes på offentlig auktion, förvarade A.O. husvagnen först på den egna tomten, och därefter på uppställningsplats mot en kostnad om omkring 500 kr per månad. Enbart kostnaderna för att vårda husvagnen kan därmed inte sägas ha varit av sådan omfattning att en rätt till försäljning uppstod för A.O.

Frågan är i stället om rätt till försäljning förelåg på grund av att Nordic Center väntade oskäligt länge med att ta hand om husvagnen.

I doktrinen anføres att det ligger nära till hands att tillåta en snar försäljning av varan när denna är skrymmande och dess värde ändå är relativt lågt, medan det motsatta torde gälla om varans värde är högt i förhållande till kostnaden för att lagerhålla den (Kihlman m.fl., Köplagen - En kommentar, 2017, s. 666 f.). Det sagda talar för att en tämligen lång tid måste ha förflutit efter hävningen innan en försäljningsrätt uppkom för A.O.

En omständighet som bör ha betydelse vid bedömningen av om försäljningsrätt förelåg är vidare att när köparen har hävningsrätt överförs risken för varan till säljaren, även om varan finns kvar hos köparen och vårdas av denne (jfr Herre - Ramberg, Konsumentköplagen [5 uppl. 2019 i JUNO], avsnitt 14.3.3 Riskens återgång enligt 45 § andra stycket 1 KKL). Det innebär att förutsatt att köparen uppfyller sin vårdplikt, riskerar en säljare som dröjer med att ta tillbaka varan att så småningom återfå en vara som minskat i värde på grund av att den inte längre är helt ny. Det sagda understryker försäljningsrättsregelns karaktär av undantagsbestämmelse.

A.O. väckte talan mot Nordic Center vid årsskiftet 2016/17. När han sålde husvagnen i juli 2017 hade således tvisten pågått i domstol i över sex månader. Mot att det då fanns en försäljningsrätt för A.O. skulle kunna anföras att det framstår som naturligt att under en pågående tvist så att säga "frysa läget". Detta gäller särskilt som kostnaderna för förvaring av husvagnen var tämligen låga och då en prövning av tvisten vid tingsrätten kunde förväntas ske inom överskådlig tid.

Vid bedömningen av om en försäljningsrätt förelåg i juli 2017 måste dock också hänsyn tas till A.O:s ställning som konsument. Detta förhållande talar emot att han skulle behöva avvakta till att den pågående domstolsprocessen ledde fram till ett domstolsavgörande och än mindre att han skulle behöva vänta med att agera till dess att ett sådant vann laga kraft. Det kapital som bands i husvagnsköpet i över ett halvårs tid får dessutom betraktas som betydande för en konsument. Av vikt är också det förhållandet att A.O. redan vid tidpunkten för hävningen meddelade Nordic Center att han tänkte sälja husvagnen om bolaget inte tog tillbaka den. Bolaget var alltså under hela perioden från hävningen fram till dess försäljningen skedde medvetet om att en sådan skulle kunna ske. Under perioden gjordes det också två gånger tidigare försök att sälja husvagnen på offentlig auktion, varvid Nordic Center vid ett av tillfällena var involverat och lade högsta budet, men sedan inte kom att fullfölja köpet. Det nu sagda talar för att en försäljningsrätt förelåg.

Till det anförda ska också läggas att det av utredningen i målet framgår att bolagets företrädare hade insikt i att det för konsumenter normalt är av stor betydelse att en husvagn kan förses med markis eller liknande. Det måste således tidigt under tvisten ha stått klart för bolaget att A.O. hade rätt att häva köpet. Mot bakgrund av det anförda får A.O. anses ha visat att Nordic Center i juli 2017 var i sådant oskäligt dröjsmål med att ta hand om husvagnen att han hade rätt att sälja den.

När det gäller frågan om försäljningen skedde med tillräcklig omsorg anges det i och för sig i förarbetena till 76 § köplagen att en försäljning på offentlig auktion ofta kan leda till ett så oförmånligt pris att den försäljningsmetoden i många fall inte kan anses förenlig med omsorgskravet (se prop. 1988/89:76 s. 214). Som anføres i doktrinen kan det dock finnas goda skäl för den vårdpliktige parten att sälja varan på offentlig auktion för att undgå kritiken att han försummat rimliga åtgärder för att få ut bästa möjliga pris för varan (Herre - Ramberg, Konsumentköplagen [5 uppl. 2019 i JUNO], avsnitt 19.6.3 Försäljningen skall ske med omsorg). I detta fall, där den vårdpliktige är en konsument som saknar särskild sakkunskap om husvagnar och försäljning av sådana, framstår en försäljning på offentlig auktion som en lämplig metod. Att

husvagnen bjöds ut på auktion tre gånger innan en försäljning genomfördes visar dessutom på att försäljningen genomfördes med omsorg.

Av 30 § konsumentköplagen följer att A.O. har rätt till skadestånd för den skada som han lidit på grund av att husvagnen var felaktig. Eftersom A.O. hade rätt att sälja husvagnen på grund av att Nordic Center dröjde oskäligt länge med att ta hand om denna, får skadan anses motsvara skillnaden mellan det pris som A.O. avtalade med bolaget och auktionspriset, dvs. 83 895 kr, jämte auktionskostnaderna om 10 000 kr. Hovrätten delar alltså tingsrättens uppfattning att skadeståndet kan beräknas på det sätt som A.O. gjort gällande.

Hovrätten gör ingen annan bedömning än tingsrätten i fråga om ränteyrkandet.

Sammanfattningsvis ska tingsrättens domslut i huvudsaken fastställas.

- - -

DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

- - -

Sökord: Konsumentförhållande; Väsentligt fel, Rätt till hävning av husvagnsköp; Försäljningsrätt efter hävning; Skadestånd på grund av fel

Litteratur: Prop. 1988/89:76 s. 212 f. och 214; prop. 1989/90:89 s. 127, 158 och 160; Eriksson m.fl., Konsumentköp - En kommentar till konsumentköplagen, 2011, s. 326; Herre - Ramberg, Konsumentköplagen (5 uppl. 2019 i JUNO), avsnitt 8.9.1 Väsentlighetsregeln, avsnitt 14.3.3 Riskens återgång enligt 45 § andra stycket 1 KKL, avsnitt 19.1 Näringsidkarens och konsumentens vårdplikt, Inledning. samt avsnitt 19.6.3 Försäljningen skall ske med omsorg; Kihlman m.fl., Köplagen - En kommentar, 2017, s. 666 f. och 669; Ramberg - Herre, Köplagen (3 uppl. 2019 i JUNO), avsnitt 14.4.1 Lagrummets innebörd och struktur.
